

Akvadesign AS
Havnegata 46

8900 BRØNNØYSUND

Adm.enhet: Kyst- og havbruksavdelingen
Saksbehandler: Thorbjørnsen / Skjetne
Telefon: 90361725 / 48124810
Vår referanse: 16/215
Deres referanse:
Dato: 05.06.2018

Akva Design AS - nytt tilsagn om utviklingstillatelser

1. Innledning

Fiskeridirektoratet viser til vedtak fra Nærings- og fiskeridepartementet 10. april 2018. Departementet ga tilsagn om to utviklingstillatelser til det omsøkte konseptet, og sendte saken til Fiskeridirektoratet for justering og fastsettelse av nye målkriterier i tråd med tildeling av to tillatelser.

Fiskeridirektoratet viser også til søknad fra AkvaDesign AS (heretter «AkvaDesign» eller «søker») om utviklingstillatelser, 18. desember 2015.

AkvaDesign søkte opprinnelig om 10 tillatelser (7800 tonn MTB) til akvakultur av laks, ørret og regnbueørret til utviklingsformål. Fiskeridirektoratet fattet vedtak om avslag på søknaden 30. juni 2016. Fiskeridirektoratets vedtak ble påklaget til Nærings- og fiskeridepartementet som i vedtak 20. mars 2017 delvis omgjorde direktoratets vedtak. Departementet sendte AkvaDesigns søknad tilbake til direktoratet for viderebehandling med sikte på tildeling av inntil to tillatelser. Fiskeridirektoratet fattet vedtak om tildeling av én tillatelse 1. juni 2017. Akva Design klaget på vedtaket 19. juni 2017. Nærings- og fiskeridepartementet fattet som nevnt vedtak med tilsagn om to tillatelser 10. april 2018.

Vi viser også til oversendte tilleggsopplysninger og øvrig kontakt i saken.

Fiskeridirektoratets vedtak følger nedenfor i punkt 2. Videre følger en gjennomgang av søknaden i punkt 3. I punkt 4 blir det rettslige grunnlaget for vurderingen gjennomgått. Fiskeridirektoratets vurdering av søknaden følger i punkt 5. Herunder fremgår tabell med plan for kunnskapsdeling, målkriterier og milepælsrapporteringer av punkt 5.5. Punkt 6 omhandler tilsyn.

2. Fiskeridirektoratets vedtak

Med hjemmel i laksetildelingsforskriften §§ 23, 23b og 28 gir Fiskeridirektoratet AkvaDesign AS tilsagn om to tillatelser à 780 tonn til akvakultur med laks, ørret og regnbueørret til utviklingsformål for en periode på 15 år fra lokalitet er klarert og tillatelsesdokument er utstedt.

Vedtaket er fattet på følgende vilkår:

- Det er en forutsetning for å ta tilsagnet i bruk at lokalitet er klarert og tillatelsesdokument er utstedt.
- Utviklingstillatelsen skal drives i henhold til søknaden og det som er beskrevet i vedtaket her. Tillatelsene kan i henhold til dette kun benyttes i det omsøkte semi-lukkede anlegget. Dette gjelder frem til en eventuell konvertering, jf. laksetildelingsforskriften § 23c.
- Biomasse fra utviklingstillatelser kan ikke benyttes på lokaliteter som ikke er klarert for utviklingstillatelser. Utviklingstillatelser er tillatelser som er tildelt til særlig formål, og kan ikke inngå i en selskapsbiomasse med ordinære kommersielle matfiskstillatelser eller i en konsernbiomasse, jf. akvakulturdriftsforskriften §§ 47 flg.

AkvaDesign er selv ansvarlig for å innhente de nødvendige offentlige tillatelser før tilsagnet tas i bruk. Fiskeridirektoratet tar ikke stilling til hvorvidt det er nødvendig å søke om tillatelse fra andre eller flere sektormyndigheter enn myndighetene som normalt behandler søknader om tillatelse til akvakultur.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28.

3. Søknaden

AkvaDesigns søknad tar sikte på å utvikle en type semi-lukket anlegg i sjø. Ifølge søker vil konseptet kunne gi et bidrag til en videre miljømessig vekst innen norsk lakseproduksjon. Det fremholdes videre at konseptet har en arealbesparende effekt ved at anlegget kan benyttes på lokaliteter som i dag normalt ikke ville blitt klarert for oppdrett med åpne merder.

Det omsøkte konseptet består av produksjonsenheter med lukket pose i stedet for åpen not. Den lukkede posen holdes oppe av en flytering i PE som igjen er omsluttet av og sammenkoblet med en betongring. Selve betongringen består av åtte betongelementer og har en innside som utgjør en sirkel for pose og flytering, og en utside som utgjør en åttekant.

Produksjonsenhetene kan sammenstilles med hverandre og dermed utgjøre kompakte anlegg med flere produksjonsenheter. Anleggets forankringsliner splittes før innfesting direkte i betongringene.

Posene har et oppdrettsvolum på ca. 6000 m³, en omkrets på rundt 90 meter og er tilnærmet halvkuleformet. Sjøvann fra rundt 20 meters dyp tilføres hver enkelt produksjonsenhet fra fire pumper. Innløpet i merden skal være like under vannoverflaten, mens avløpet skal være i bunnen av posen, noe som skaper en nedadgående strøm. Avløpet skal ta ut partikulært utslipp i tillegg til å ta ut dødfisk.

Ifølge søker skal anlegget bestå av 12 merder. Det følger videre av tilleggsopplysninger 8 mai. 2017 at investeringskostnaden ved utvikling av et anlegg med 12 produksjonsenheter vil utgjøre ca. 146 millioner kroner.

Ifølge søknaden er det AkvaDesign som er eier av den omsøkte teknologien og som skal stå for den daglige driften. Selskapet er gjennom datterselskap blant annet utvikler og leverandør av lukket oppdrettsteknologi, samt produsent av laks i denne teknologien. Dimensjonerende beregninger er utført av Force Technology AS og Asplan Viak AS. DNV GL er konseptets sertifiseringsorgan. Vitenskapelige partnere for dokumentasjon av biologiske prestasjoner i prosjektet vil være Veterinærinstituttet, NMBU, Nord Universitet, Høgskolen på Vestlandet, Göteborgs Universitet og IRIS.

4. Rettslig grunnlag

LOV-2005-06-17 nr. 70: Lov om akvakultur (akvakulturloven) § 1 slår fast lovens formål, mens § 10 oppstiller miljønormen:

§ 1. Formål

Loven skal fremme akvakulturnæringens lønnsomhet og konkurransekraft innenfor rammene av en bærekraftig utvikling, og bidra til verdiskaping på kysten.

§ 10 Miljønorm

Akvakultur skal etableres, drives og avvikles på en miljømessig forsvarlig måte.

(..)

Bestemmelser om utviklingstillatelser og hjemmel for tildeling finnes i FOR-2004-12-22 nr. 1798: Forskrift om tillatelse til akvakultur med laks, ørret og regnbueørret (laksetildelingsforskriften) kapittel 5:

§ 22. Særlige formål

(..)

Akvakultur av matfisk til utvikling skal bidra til å utvikle teknologi som kommer akvakulturnæringen til gode.

§ 23. Generelle vilkår for tildeling og fornyelse

Fiskeridirektoratet kan gi tillatelse til og fornyelse av tillatelse til akvakultur av matfisk til særlige formål etter en faglig vurdering. Varighet av tillatelse til særlige formål fastsettes etter en konkret behovsvurdering. (..) Utviklingstillatelse gis for inntil 15 år.

For tidsbegrensede tillatelser skal søknad om forlengelse være Fiskeridirektoratets regionkontor i hende minimum ett år før tillatelsen går ut (..).

§ 23b. Særskilte tildelingsvilkår for tillatelse til utvikling

Søker kan få tildelt tillatelse til akvakultur av matfisk til prosjekter som kan bidra til å utvikle teknologi og som innebærer betydelig innovasjon og betydelige investeringer. Formålet er å legge til rette for at ny kunnskap, eksisterende kunnskap fra forskning eller praktisk erfaring kan brukes til å utvikle teknologi som kan bidra til å løse en eller flere av miljø- eller arealutfordringene som akvakulturnæringen står overfor, blant annet ved konstruksjon av prototyper og testanlegg, industriell design, utstyrsinstallasjon og fullskala prøveproduksjon.

Utviklingsarbeidet skal skille seg vesentlig fra tidligere kunnskap og teknologi på akvakulturområdet som er i alminnelig kommersiell bruk og kan ikke bare være en naturlig videreføring av det som er benyttet tidligere.

Søker skal dokumentere hvordan virksomheten vil ivareta den faglige kompetansen som er nødvendig for å oppfylle formålene i § 1 og § 22, herunder kompetansekrav gitt i forskrift 17. juni 2008 nr. 833 om drift av akvakultur § 6. Prosjektet må inneha relevant faglig kompetanse for å gjennomføre prosjektet.

Utviklingsprosjektet skal dokumenteres på en metodisk forsvarlig måte. Kunnskapen skal deles slik at den kommer hele næringen til gode.

Ved tildeling av tillatelse skal det fastsettes, etter dialog med søker, hvordan innehaver av tillatelsen skal rapportere til Fiskeridirektoratet om fremdriften i utviklingsprosjektet. Det skal fastsettes målkriterier for når prosjektet anses gjennomført.

Det skal fastsettes en varighet for tillatelsen. Ved vurdering av varighet av tillatelsen, skal tidsperspektivet for utviklingsaktiviteten tillegges vekt.

Fiskeridirektoratet kan ut fra behovet som den enkelte søknad reiser innhente råd og vurderinger fra kompetente rådgivere med egnet spesialkompetanse.

§ 28b. Maksimalt tillatt biomasse per tillatelse til særlige formål

Maksimalt tillatt biomasse per tillatelse fastsettes etter en konkret vurdering hvor det blant annet skal tas hensyn til søkers behov. Maksimalt tillatt biomasse per tillatelse skal ikke overstige 780 tonn (..)

(..)

Ved avgrensning av tillatelse til utvikling, skal det blant annet tas hensyn til hva som er nødvendig for å kunne gjennomføre prosjektet.

Ved avgrensning av tillatelse av matfisk til særlige formål skal det ikke tas hensyn til innehavers behov for økonomisk utbytte som følge av salg av ordinær matfisk. Denne bestemmelsen gjelder ikke for tillatelser til utvikling.

5. Fiskeridirektoratets vurdering

5.1 Innledning

Nærings- og fiskeridepartementet har i vedtak 20. mars 2017 kommet fram til at AkvaDesign sitt omsøkte konsept faller innenfor ordningen med utviklingstillatelser, samt oppfyller øvrige tildelingsvilkår for tildeling av utviklingstillatelser. Fiskeridirektoratet finner dermed ikke grunn til å drøfte vilkårene nærmere.

5.2 Biomassebehov

Departementet viste i vedtaket 10. april 2018 til at det i utgangspunktet er tilstrekkelig å teste ut konseptet på én lokalitet. Videre la departementet til grunn det er behov for 12 merder å teste ut teknologien i forhold til de miljølasterne konseptet er ment å tåle. Fiskeridirektoratet legger etter dette til grunn at Akva Design skal bygge 12 enheter i prosjektet.

Endelig fant departementet at det kan tildeles to tillatelser til prosjektet. Fiskeridirektoratet finner derfor ikke grunnlag for å drøfte biomassebehovet i prosjektet ut over dette.

5.3 Varighet for tillatelsene

Utviklingstillatelser kan gis for inntil 15 år, jf. laksetildelingsforskriften § 23 første ledd. Varighet av tillatelse til særlige formål skal fastsettes etter en konkret behovsvurdering. Ved vurderingen av varighet for utviklingstillatelser skal tidsaspektet for utviklingsaktiviteten tillegges vekt, jf. § 23b sjette ledd. Ifølge retningslinjene til sistnevnte bestemmelse vil varigheten bero på det konkrete prosjektet og hvor lang tid som er nødvendig for å utvikle prosjektet og foreta uttesting. Det følger videre at prosjektet kan innebære blant annet konstruksjon av prototyper og testanlegg og fullskala prøveproduksjon.

AkvaDesign skriver i søknaden at «[f]or at et slikt stort prosjekt skal kunne realiseres, må det være varighet nok i prosjektet til at investorer, eiere og banker ser muligheter for realisering av investeringer og resultater – både biologisk, teknisk og økonomisk.» Selskapet skriver at det derfor søkes om en varighet på 15 år for de omsøkte utviklingstillatelsene.

Fiskeridirektoratet har kommet til at utviklingstillatelsene skal gis med en varighet på 15 år. Direktoratet har lagt til grunn søkers tidsplan for uttesting og vurderer at det også er i allmennhetens interesse at det blir foretatt omfattende uttestinger av konseptet over lengre tid.

Fiskeridirektoratet viser for øvrig til at det kan søkes om forlengelse av tillatelse, jf. laksetildelingsforskriften § 23, dersom det skulle vise seg å bli nødvendig. Søknad om forlengelse må være direktoratet i hende minimum ett år før tillatelsen går ut.

5.4 Målkriterier, fremdriftsrapportering og kunnskapsdeling

Etter laksetildelingsforskriften § 23b fjerde ledd er det en forutsetning for tildeling av utviklingstillatelse at kunnskapen fra prosjektet skal komme hele næringen til gode. I henhold til laksetildelingsforskriften § 23b femte ledd skal det ved tildeling av tillatelse fastsettes hvordan innehaver av tillatelsen skal rapportere fremdriften i utviklingsprosjektet til Fiskeridirektoratet. Det skal også fastsettes målkriterier for når prosjektet anses gjennomført.

Følgende tabell med målkriterier, leveranser og plan for kunnskapsdeling er utarbeidet i dialog mellom Fiskeridirektoratet og søker:

Målkriterie 1	Prosjektinformasjon	
1.1. Informasjonsdeling	Leveranse	Kunnskapsdeling
Prosjektet skal utarbeide en hensiktsmessig plattform for deling av kunnskap og erfaringer som spesifisert under aktuelle målkriterier.	Prosjektet skal informere Fiskeridirektoratet når plattformen er i drift.	Prosjektet skal vedlikeholde plattformen i henhold til vilkår om kunnskapsdeling i de spesifiserte målkriteriene.
1.2. Fakta om prosjektet	Leveranse	Kunnskapsdeling
Prosjektet skal så snart prosjekteringen av det lukkede anlegget er ferdigstilt utarbeide et fakta-ark med nøkkelinformasjon om prosjektet som for eksempel hoveddimensjoner, funksjonalitet og leverandører.	Fakta-arket skal leveres til Fiskeridirektoratet.	Fakta-arket skal publiseres av både Fiskeridirektoratet og prosjektet på en hensiktsmessig måte.

Målkriterie 2	Prosjektering
2.1. Designverifikasjon	Leveranse
<p>Det skal utføres en tredjeparts designverifikasjon av det lukkede anlegget for å sikre at det er designet i henhold til regler og standarder som beskrevet i designspesifikasjonene. Verifikasjonen skal baseres på gjennomgang av designrapporter, tegninger, uavhengige beregninger, alt etter hva som er hensiktsmessig vurdert ut ifra kvalitative risikovurderinger og dialog med tredjepart. Tredjepart skal ha nødvendig kompetanse og erfaring til å utføre verifikasjon av det lukkede anlegget.</p>	<p>Målkriteriet skal dokumenteres i en verifikasjonsrapport fra tredjepart som oversendes til Fiskeridirektoratet.</p>
Målkriterie 3	Konstruksjon
3.1. Bygging/utførelse av konstruksjonene	Leveranse
<p>Konstruksjon av det lukkede anlegget skal følges opp av tredjepart for å sikre at de bygges i henhold til gjeldende regelverk og standarder som beskrevet i designgrunnlaget. Tredjepart skal ha relevant kompetanse.</p>	<p>Dokumentasjon av samsvar skal leveres til Fiskeridirektoratet.</p>
3.2. Sertifikater og dokumentasjon	Leveranse
<p>Produsenten av enhetene skal ved ferdigstilling vedlegge produktsertifiseringsbevis/produktsertifikat på alle komponenter hvor det kreves i henhold til NYTEK-forskriften kapittel 4. Tredjepart skal ved ferdigstilling av enhetene utstede en bekreftelse på at enhetene er bygget og testet i henhold til verifiserte tegninger, gjeldende regelverk og standarder.</p>	<p>Bekreftelse på at enheten er bygget i henhold til det lukkede anleggets gitte spesifikasjoner skal leveres til Fiskeridirektoratet.</p>
Målkriterie 4	Transport
4.1. Transport til lokalitet	Leveranse
<p>Metode og arrangement for transport fra produsent til lokalitet skal godkjennes av kvalifisert assurandør for sikker transport av anlegget.</p>	<p>Plan for transport skal leveres til Fiskeridirektoratet.</p>

Målkriterie 5	Funksjonstesting	
5.1. Funksjonstesting av merd	Leveranse	Kunnskapsdeling
Før merden tas i bruk med fisk skal funksjonstesting av anlegget uten fisk være gjennomført i henhold til forhåndsdefinert testplan.	Testperioden avsluttes med en rapport som inkluderer resultater og eventuelle anbefalinger til designforbedringer. Rapporten skal leveres til Fiskeridirektoratet.	Rapporten skal publiseres av Fiskeridirektoratet og prosjektet på en hensiktsmessig måte.
Målkriterie 6	NYTEK	
6.1. Anleggssertifikat	Leveranse	
Før det lukkede anlegget kan brukes til akvakultur skal det foreligge et anleggssertifikat i henhold til NYTEK-forskriften kapittel 7.	Anleggssertifikatet skal rapporteres til Fiskeridirektoratet via AltInn på kjent måte.	
Målkriterie 7	Driftsplanlegging	
7.1. Måleparametere	Leveranse	Kunnskapsdeling
Prosjektet skal senest 3 måneder før det første utsett av fisk i det lukkede anlegget fremlegge et program for å kunne dokumentere tekniske og biologiske resultater i driftsfasen. Programmet skal beskrive hvilke målinger og parametere som vil inngå og hvordan disse data vil lagres og kunne bearbeides videre.	Fiskeridirektoratet skal motta, eventuelt revidere og godkjenne programmet før første utsett i det lukkede anlegget.	Programmets disposisjon og innholdsfortegnelse skal publiseres av Fiskeridirektoratet og prosjektet på en hensiktsmessig måte.
Målkriterie 8	Drift	
8.1. Produksjonssyklus	Leveranse	Kunnskapsdeling
Prosjektet skal dokumentere hver produksjonssyklus i det lukkede anlegget fra utsett til slakt. Produksjonen skal dokumenteres i henhold til avtalt måleprogram (målkriterie 7.1.).	Prosjektet skal levere halvårlige sammendragsrapporter av produksjonen i henhold til avtalt måleprogram til Fiskeridirektoratet.	Sammendragsrapportene skal publiseres av Fiskeridirektoratet og prosjektet på en hensiktsmessig måte.

Målkriterie 9	Sluttrapport	
9.1. Sluttrapport	Leveranse	Kunnskapsdeling
Prosjektet skal utarbeide en sluttrapport før eventuell søknad om konvertering. Rapporten skal inneholde en evaluering av prosjektet med basis i resultatene fra måleprogrammet samt interne suksesskriterier med tanke på kommersialisering av konseptet.	Rapporten skal oversendes til Fiskeridirektoratet.	Et sammendrag av rapporten skal utarbeides av prosjektet og publiseres av Fiskeridirektoratet og prosjektet på en hensiktsmessig måte.

5.5 Særlig om miljø

Miljøpåvirkningen av akvakulturproduksjon vil avhenge av anleggets lokalisering, og bæreevnen til den aktuelle lokaliteten vil bli vurdert av de relevante myndighetene før eventuelt en lokalitet klareres. Uten å gjøre lokalitetsspesifikke vurderinger har Fiskeridirektoratet kommet til at det er i overensstemmelse med akvakulturlovens formål og miljønorm, samt de retningslinjene som følger av naturmangfoldloven å gi tilsagn om to tillatelser til AkvaDesigns lukkede anlegg.

Innføringen av utviklingstillatelser til akvakultur med laks, ørret og regnbueørret er politisk vedtatt og Fiskeridirektoratet er gitt myndighet til å tildele utviklingstillatelser til prosjekter som oppfyller vilkårene for dette. Akvakultur vil etter sin art innebære en innvirkning på miljøet. Tillatelse til akvakultur innebærer at myndighetene har akseptert en viss påvirkning på det omkringliggende miljø, se Ot.prp.nr. 61 (2004 – 2005) s. 65. Kravet til miljømessig forsvarlighet, jf. akvakulturloven §§ 6 og 10 setter imidlertid grensen for akseptert påvirkning ved skadelige konsekvenser. Formålet med akvakulturloven er å fremme akvakulturnæringens lønnsomhet og konkurransekraft innenfor rammene av en bærekraftig utvikling. Dette formålet vil også kunne sette grenser for hva som aksepteres av påvirkning. Ved tildeling og drift av utviklingstillatelser vil akvakulturregelverket komme til anvendelse og sørge for at driften av utviklingstillatelsene skjer på en miljømessig forsvarlig måte.

Fiskeridirektoratet vurderer at saken er opplyst, jf. naturmangfoldloven § 8. Direktoratet vurderer videre at kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig og at føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, ikke kommer til anvendelse. Økning i samlet belastning, jf. naturmangfoldloven § 10, er vurdert av Nærings- og fiskeridepartementet i høringsnotat 12. juni 2015 ved innførelsen av ordningen:

Formålet med å etablere ei ordning med utviklingsløyve er å legge til rette for å kunne drive fram løysningar som utviklar næringa vidare, mellom anna løysningar som tek vare på miljøet. Tildeling av slike løyve vil kunne gi auka totalproduksjon, men verknaden av dette vil vere avgrensa i og med at utnytting krev klarert lokalitet. Det er då gjort ei vurdering av bæreevna til den aktuelle lokaliteten av relevante myndigheiter.

Prinsippet i naturmangfoldloven § 11 om at tiltakshaver betaler og kravet i naturmangfoldloven § 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder er hensyntatt gjennom akvakulturloven og tilhørende forskriftsverk.

Etter Fiskeridirektoratets vurdering er tildeling av to utviklingstillatelser til Akva Designs konsept med lukket anlegg miljømessig forsvarlig, jf. akvakulturloven §§ 6 og 10 og i tråd med tildelingsbestemmelsene for utviklingstillatelser, jf. laksetildelingsforskriften § 23b.

6. Særlig om tilsyn

Ifølge retningslinjene for behandling av søknader om utviklingstillatelser skal det føres alminnelig tilsyn i utviklingsfasen. Det forventes at søker legger til rette for tilsyn i hele utviklingsfasen, fra tilsagn er gitt, gjennom prosjektering og konstruksjon, og frem til kommersiell drift hvor ordinært tilsyn følger. Tilsynsstrategien vil følge utviklingen i prosjektet med utgangspunkt i prioriterte områder. Det vil medføre at tilsynet i prosjekteringsfasen kan dreie seg om dokumentkontroll. I byggefasen ser Fiskeridirektoratet for seg å delta på tilsyn i hovedsak av to hensyn; for å følge opp målkriterier, og sekundært for å få en forståelse for prosessen. Det vil si at representanter fra direktoratet kan høste erfaring fra et kompetent organ på denne typen tilsyn ved å fungere som observatører under inspeksjonene.

Fiskeridirektoratet ser for seg at tilsyn basert på de nevnte hensyn vil komme til nytte ved andre prosjekter ved tilsvarende karakter. I driftsfasen vil det bli ført alminnelig tilsyn helt til utviklingsprosjektet er avsluttet. Resultatene fra tilsynet i hver fase skal oppsummeres/diskuteres og forbedringstiltak skal vurderes/implementeres.

Med hilsen

Øyvind Lie
direktør

Anne B. Osland
seksjonssjef

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten håndskreven underskrift

Mottakerliste:

Akvadesign AS

Havnegata 46

8900

BRØNNØYSUND

Kopi til:

Nærings- og Fiskeridepartementet

Postboks 8090 Dep

0032

OSLO